

Tidligpensjon til jordbrukere

Lisbeth Kirkbakk
Landbruksavdelingen

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

04.03.2019

Formål med ordningen

Tidligpensjon etter denne forskriften skal bidra til å lette generasjonsoverganger i jordbruket for de som har hatt **hoveddelen** av sine inntekter fra jordbruk/gartneri og skogbruk.

Nye regler i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere f.o.m. 01.01.2019

Det er lov å motta arbeidsavklaringspenger, uføretrygd/uførepensjon, gjenlevendepensjon/etterlattepensjon og avtalefestet pensjon samtidig med tidligpensjon til jordbrukere.

Hvis man har mottatt arbeidsavklaringspenger og uførepensjon i referanseperioden, blir dette regnet som annen inntekt når en finner ut om næringsinntekta er minst 67% av brukers samlede inntekt.

Overdragelse

For å være berettiget tidligpensjon kan bruker og/eller dennes ektefelle/samboer ikke lenger eie eller forpakte landbrukseiendom. De kan heller ikke drive eller ha næringsinntekt fra jordbruk/gartneri eller skogbruk. Den som mottar tidligpensjon kan heller ikke være innehaver av, deltaker i, aksjonær eller for øvrig ha næringsinteresser i foretak som driver slik virksomhet.

Hjemmelen til eiendommen må være tinglyst på ny eier.

Unntak: Når bruker og dennes ektefelle/samboer eier hver sin landbrukseiendom og disse drives som selvstendige enheter. Det kan da søkes om enbrukerpensjon uavhengig av hverandre. Det kan også dispenseres for landbrukseiendom som har karakter av fritidseiendom.

Bruker og ektefelle/samboer kan ikke ha næringsinntekt fra jordbruk/gartneri eller skogbruk samtidig med at de mottar tidligpensjon. De kan imidlertid motta lønnsinntekt for arbeid som avløser på den eiendommen som er overdratt. Kan ha ubegrenset lønnsinntekt når tidligpensjon er innvilget.

Varighet i næringen og aldersgrenser

For å utløse tidligpensjon må bruker på overdragelsestidspunktet enten ha drevet jordbruk/gartneri selv i minst 15 år eller ha leid ut til landbruksdrift i perioden slik at den samlede perioden for egen drift eller utleie utgjør minst 15 år. Inntektskravene i referanseperioden må oppfylles.

For å utløse tobrukerpensjon må i tillegg ektefelle/samboer ved overdragelsestidspunktet ha bodd og arbeidet på landbrukseiendommen de siste 5 år.

Både den som eier/leier landbrukseiendommen og dennes ektefelle/samboer kan defineres som bruker. Medbruker må ha fylt 62 år for å defineres som bruker.

For å ha krav på enbrukerpensjon må bruker ha fylt 62 år. For å ha krav på tobrukerpensjon må ektefelle/samboer ha fylt 57 år.

Overdragelsen kan skje før bruker fyller 62 år, men inntektskravet må oppfylles på søknadstidspunktet.

Hvis medbruker er yngre enn bruker, vil vedkommende motta tidligpensjon t.o.m. den måneden bruker fyller 67 år. Er medbruker eldre enn bruker, vil medbruker få utbetalt til vedkommende selv fyller 67 år.

Dersom bruker går ut av ordningen før fylte 67 år, kan ektefelle/samboer fortsette med sin tobrukerdel inntil utgangen av den måneden bruker fyller 67 år.

Referanseinntekten (inntekt fra jordbruk/gartneri og skogbruk)

Referanseperiode er fem sammenhengende år, der siste år er to år tilbake i tid beregnet fra søknadsåret. For 2019 vil referanseperioden være 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017. Referanseperioden er absolutt og kan ikke dispenseres fra.

Brukers og ektefelles/samboers samlede referanseinntekt må være minst kr 90 000. Gjennomsnittlig næringsinntekt i referanseperioden fra **jordbruk/gartneri** må utgjøre minst 25% av samlet referanseinntekt.

Brukers referanseinntekt må utgjøre minst 67% av brukers **samlede inntekt**, eller brukers og ektefelles/samboers referanseinntekt må utgjøre minst 50% av deres samlede inntekt. Her blir næringsinntekt fra skogbruk, regnet med.

Sykepenger og lønn til **samboer** opptjent for arbeid på landbrukseiendommen skal inngå i beregningen av næringsinntekt fra jordbruk/gartneri og inngår i 25% kravet.

Ved søknad om tobruker kan ikke ektefelle/samboer ha annen inntekt som overstiger 100 000 i året i referanseperioden. Dette er det ikke mulig å dispensere fra. Her vil også eventuell uførepensjon og arbeidsavklaringspenger bli regnet med som annen inntekt.

Det er ikke krav om at både bruker og ektefelle/samboer har næringsinntekt fra landbrukseiendommen for å utløse tobrukerpensjon. Dette er fordi mange har ført all næringsinntekt på en av dem.

Fylkesmannen kan etter en særskilt vurdering la næringsinntekt fra fiske, fangst og annen næring som drives som tilleggsnæring til jordbruk inngå i referanseinntekten. Her vil regelen om 25% næringsinntekt fra jordbruk/gartneri gjelde. Det er ikke anledning til å gi dispensasjon for inntekt ført som lønn.

Søkere som har hatt et lavt inntektsnivå på grunn av høye vedlikeholdskostnader for å ruste opp eiendommen før overdragelsen, skal ikke få dispensasjon.

For de som er medlemmer i samdrifter må det bekreftes hvor stor del av næringsinntekten som er fra jordbruk/gartneri. Dette kan gjøres ved å legge ved spesifisert fastsetting, legge ved næringsoppgave, eller få en bekreftelse fra regnskapsfører på at det dreier seg om slik næringsinntekt.

Deling av tobrukerpensjon

Tobrukerpensjon deles likt mellom bruker og ektefelle/samboer. Samme fordeling opprettholdes ved skilsmisse/samlivsbrudd. Dersom bruker eller ektefelle/samboer som mottar tobrukerpensjon dør i tidligpensjonsperioden, går gjenlevende part over på enbrukerpensjon.

Innsending og behandling av søknader

Søknaden skal fremsettes på søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet og sendes til Fylkesmannen. Søknadsskjema og regelverk, Forskrift og rundskriv finner dere på Landbruksdirektoratet sine sider: landbruksdirektoratet.no

Det skal legges ved utskrift av ligningen for årene i referanseperioden, kopi av tinglyst skjøte på at eiendommen er overdratt til ny eier eller skriftlig oppsigelse av forpaktningsavtale. Det skal også legges ved grunnlag for skatt. Dette må registreres i Altinn.

Fylkesmannen fatter vedtak om tidligpensjon. Fylkesmannen skal innhente nødvendige opplysninger fra kommunen i forbindelse med behandling av søknaden.

Tidligpensjon beregnes fra og med den måned kravene i ordningen er oppfylt og søknaden med all nødvendig informasjon har kommet Fylkesmannen i hende.

Tidligpensjon utbetales hver måned. Satser for enbruker- og tobrukerpensjon blir fastsatt i eller i medhold av jordbruksoppgjøret.

Innsending og behandling av søknader

Satsene er kr 100 000 for enbruker og kr 160 000 for tobruker.

Det vil ikke bli utsendt utbetalingsmelding på papir. Det vil bli utsendt elektroniske utbetalingsmeldinger i Altinn.

Forhåndssøknad

Det er mulig å sende inn en forhåndssøknad som er gyldig i 6 måneder. Da sendes utskrift av ligning for årene i referanseperioden inn slik at inntekten blir kontrollert. Dette er ikke å regne som en fullstendig søknad.

Fullstendig tidligpensjon beregnes fra og med den måned kravene i ordningen er oppfylt og søknaden med all nødvendig dokumentasjon har kommet Fylkesmannen i hende.

Klage

Vedtak som er truffet i medhold av forskriften kan påklages.

Klagefristen er 3 uker. Landbruksdirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av Fylkesmannen. Klagen skal sendes til Fylkesmannen som vil vurdere omgjøring av sitt eget vedtak. Hvis Fylkesmannen opprettholder vedtaket må saksbehandler oversende klagen og øvrige relevante saksdokumenter til Landbruksdirektoratet.

Kontroll

Fylkesmannsembetene har hovedansvaret for å kontrollere om tidligpensjon er utbetalt i tråd med forskriftens vilkår.

Det blir ført en årlig kontroll med at utbetaling av tidligpensjon er i samsvar med denne forskriften. Søker er forpliktet til å gi nødvendige opplysninger og dokumentasjon og til å godta de kontrolltiltak som iverksettes.

Den som mottar tidligpensjon plikter å underrette Fylkesmannen om endringer i forhold som kan være avgjørende for om vedkommende fortsatt har rett til tidligpensjon.

Dersom en bruker/ektefelle/samboer har mottatt tidligpensjon i strid med aktsom god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt, eventuelt motregnes i fremtidige utbetalinger.

Dersom en bruker/ektefelle/samboer har mottatt tidligpensjon i strid med aktsom god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt, eventuelt motregnes i fremtidige utbetalinger.

Husk

Overdragelsen kan skje før bruker fyller 62 år, men inntektskravet må oppfylles på søknadstidspunktet. Vær sikker på at kravene for referanseinntekten oppfylles. Referanseperiode er fem sammenhengende år, der siste år er to år tilbake i tid beregnet fra søknadsåret. For 2019 vil referanseperioden være 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017. Referanseperioden er absolutt og kan ikke dispenseres fra. Inntekten fra jordbruk/gartneri og skogbruk må være 67% av samlet inntekt.

Uansett årsak til dispensasjon gjelder kravet om at gjennomsnittlig næringsinntekt i referanseperioden fra jordbruk/gartneri må utgjøre minst 25% av samlet referanseinntekt og at 67% av samla inntekt skal være jordbruk/gartneri, skogbruk.

Søkere som har hatt et lavt inntektsnivå på grunn av høye vedlikeholdskostnader for å ruste opp eiendommen før overdragelsen, skal ikke få dispensasjon.

Det er ikke mulig å gi dispensasjon for inntekt ført som lønn.

Selv om overdragelsen av landbrukseiendommen har funnet sted flere måneder før søknaden er levert inn til Fylkesmannen, er det tidspunktet Fylkesmannen mottok søknaden som er avgjørende. Det er også likegyldig om tinglysningen har funnet sted lang tid før søknaden ble sendt inn. Tidligpensjonen skal beregnes fra det tidspunkt Fylkesmannen mottok søknad med kopi av tinglyst skjøte, selv om både overdragelsen og tinglysningen har funnet sted tidligere.

Både den som eier/leier landbrukseiendommen og dennes ektefelle/samboer kan defineres som bruker. Medbruker må da være fylt 62 år.

Kan ha ubegrenset lønnsinntekt når tidligpensjon er innvilget.